Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (viides jaosto)

12 päivänä maaliskuuta 2026 *

Muutoksenhaku – Henkilöstö – Väliaikainen toimihenkilö – SEUT 266 artikla – Päätös, joka on tehty unionin yleisen tuomioistuimen sellaisen tuomion täytäntöönpanemiseksi, jolla kumotaan päätös olla uusimatta työsopimusta ja velvoitetaan korvaamaan aiheutunut vahinko – Kumoamiskanne ja vahingonkorvauskanne – Asiakirja-aineiston ottaminen huomioon vääristyneellä tavalla – Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 151 artiklan 1 kohta – Asiakirjan asiakirja-aineistosta poistamista koskeva vaatimus – Asianajajien välisen yhteydenpidon luottamuksellisuus – Laajuus

Asiassa C-209/24 P,

jossa on kyse Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 56 artiklaan perustuvasta valituksesta, joka on pantu vireille 17.3.2024,

VP, kotipaikka München (Saksa), edustajinaan J. Menze ja H. Tettenborn, Rechtsanwälte,

valittajana,

ja jossa muuna osapuolena on

Euroopan ammatillisen koulutuksen kehittämiskeskus (Cedefop), edustajinaan T. Bontinck ja A. Guillerme, avocats,

vastaajana ensimmäisessä oikeusasteessa,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (viides jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja M. L. Arastey Sahún (esittelevä tuomari) sekä tuomarit J. Passer, E. Regan, D. Gratsias ja B. Smulders,

julkisasiamies: A. Rantos,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

kuultuaan julkisasiamiehen 12.6.2025 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

* Oikeudenkäyntikieli: englanti.

tuomion

1 VP vaatii valituksessaan, että unionin tuomioistuin kumoaa unionin yleisen tuomioistuimen 7.2.2024 antaman tuomion VP v. Cedefop (T-563/22, EU:T:2024:72; jäljempänä valituksenalainen tuomio), jolla unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi valittajan kanteen, jossa vaadittiin yhtäältä Euroopan ammatillisen koulutuksen kehittämiskeskuksen (Cedefop) pääjohtajan 17.12.2021 tekemän päätöksen (jäljempänä riidanalainen päätös) ja Cedefopin valituksia käsittelevän komitean 17.6.2022 tekemän päätöksen (jäljempänä valituksen hylkäämisestä tehty päätös) kumoamista ja toisaalta 100 000 euron suuruista korvausta hänelle väitetysti aiheutuneesta henkisestä kärsimyksestä. Lisäksi VP vaatii, että Cedefop on velvoitettava maksamaan hänelle 5 000 000 euroa korvauksena hänelle väitetysti aiheutuneesta henkisestä kärsimyksestä.

Asian tausta

2 Unionin yleinen tuomioistuin esitti asian taustan valituksenalaisen tuomion 2–15 kohdassa, ja se voidaan tiivistää seuraavasti.

3 Valittaja otettiin Cedefopin palvelukseen 16.11.2007 väliaikaiseksi toimihenkilöksi hoitamaan oikeudellisen neuvonantajan tehtäviä. Hänen työsopimuksensa uusittiin 15.11.2017 saakka.

4 Valittaja esitti 10.3.2017 Cedefopin silloiselle pääjohtajalle Euroopan unionin virkamiehiin sovellettavien henkilöstösääntöjen (jäljempänä henkilöstösäännöt) 90 artiklan 1 kohdan perusteella, jota sovelletaan väliaikaisiin toimihenkilöihin Euroopan unionin muuhun henkilöstöön sovellettavien palvelussuhteen ehtojen 46 artiklan nojalla, vaatimuksen työsopimuksensa uusimisesta (jäljempänä työsopimuksen uusimista koskeva vaatimus).

5 Pääjohtaja hylkäsi tämän vaatimuksen 12.5.2017 tekemällään päätöksellä ja ilmoitti valittajalle, ettei tämän työsopimusta uusittaisi.

6 Cedefopin valituksia käsittelevä komitea (jäljempänä valituksia käsittelevä komitea) hylkäsi 1.12.2017 tekemällään päätöksellä valituksen, jonka valittaja oli tehnyt 12.5.2017 tehdystä päätöksestä.

7 Unionin yleinen tuomioistuin kumosi 16.12.2020 antamallaan tuomiolla VP v. Cedefop (T-187/18, EU:T:2020:613; jäljempänä kumoamistuomio) 12.5.2017 tehdyn päätöksen (tuomiolauselman 1 kohta) ja 1.12.2017 tehdyn päätöksen (tuomiolauselman 2 kohta) (jäljempänä yhdessä kumotut päätökset). Lisäksi unionin yleinen tuomioistuin velvoitti Cedefopin maksamaan 30 000 euroa korvauksena valittajalle aiheutuneesta aineellisesta vahingosta (tuomiolauselman 3 kohta) ja 10 000 euroa korvauksena hänelle aiheutuneesta henkisestä kärsimyksestä (tuomiolauselman 4 kohta). Unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi kanteen muilta osin (tuomiolauselman 5 kohta) ja velvoitti Cedefopin korvaamaan oikeudenkäyntikulut (tuomiolauselman 6 kohta).

8 Kumoamistuomion perusteluista ilmenee, että unionin yleinen tuomioistuin katsoi, että 12.5.2017 tehdyssä päätöksessä oli ilmeinen arviointivirhe siltä osin kuin kyseistä toimenpidettä perusteltiin siinä sillä, että tarkoituksena oli lakkauttaa Cedefopin oikeudellinen yksikkö. Unionin yleinen tuomioistuin katsoi lisäksi, ettei voitu sulkea pois sitä, että kyseinen päätös olisi voinut perustua erilliseen perusteluun, joka koski Cedefopin pääjohtajan valittajaan kohdistuvan luottamuksen

menettämistä. Se katsoi, että siltä osin kuin kyseinen päätös perustui tähän luottamuksen menettämiseen, sen tekemisellä loukattiin kuulluksi tulemista koskevaa oikeutta ja puolustautumisoikeuksia ja rikottiin henkilöstösääntöjen 26 artiklaa.

9 Valittaja kehotti 8.1.2021 Cedefopia panemaan täytäntöön kumoamistuomion SEUT 266 artiklan mukaisesti (jäljempänä kumoamistuomion täytäntöönpanoa koskeva vaatimus). Tällä perusteella hän vaati Cedefopia uusimaan hänen työsopimuksensa toistaiseksi voimassa olevaksi 16.11.2017 alkaen.

10 Cedefopin silloinen pääjohtaja vastasi valittajalle 2.3.2021 päivätyllä kirjeellä, että kumoamistuomion täytäntöönpano edellytti vain 40 000 euron maksamista korvauksena valittajalle aiheutuneesta aineellisesta vahingosta ja henkisestä kärsimyksestä sekä oikeudenkäyntikulujen korvaamista, koska unionin yleisen tuomioistuimen toteaman lainvastaisuuden vaikutukset voitiin korvata maksamalla kyseinen korvaus.

11 Valittaja teki tästä 2.3.2021 päivätystä päätöksestä 28.4.2021 henkilöstösääntöjen 90 artiklan 2 kohdan mukaisen valituksen. Hän väitti jälleen, ettei Cedefop ollut pannut täytäntöön kumoamistuomion tuomiolauselman 1 ja 2 kohtaa.

12 Valituksia käsittelevän komitean puheenjohtaja lähetti valittajalle 29.7.2021 kirjeen, jossa hän ilmoitti valituksia käsittelevän komitean päättäneen 16.7.2021 pidetyssä kokouksessaan hyväksyä valittajan 28.4.2021 tekemän valituksen ja kumota kyseisen 2.3.2021 tehdyn päätöksen, koska valittajalla ei ollut ollut mahdollisuutta esittää siitä huomautuksia.

13 Cedefopin pääjohtaja lähetti 7.9.2021 valittajalle kirjeen, jossa hän ilmoitti tälle, että ratkaistessaan asian uudelleen edellisessä kohdassa mainitun valituksia käsittelevän komitean päätöksen johdosta hän ei aikonut toteuttaa lisätoimenpiteitä, joita valittaja oli vaatinut muun muassa kumoamistuomion täytäntöönpanoa koskevassa vaatimuksessaan, koska hänen mukaansa kumoamistuomio oli jo pantu kokonaisuudessaan täytäntöön. Kunnioittaakseen valittajan oikeutta tulla kuulluksi hän kehotti tätä esittämään huomautuksensa suunnitellusta päätöksestä.

14 Vastauksena tähän kirjeeseen valittaja esitti huomautuksensa 15.10.2021.

15 Cedefopin pääjohtaja ilmoitti 17.12.2021 tekemällään riidanalaisella päätöksellä valittajalle, että koska kyseinen virasto oli maksanut kaikki summat, jotka unionin yleinen tuomioistuin oli määrännyt maksettaviksi kumoamistuomiossa, kyseisen tuomion täytäntöön paneminen ei edellyttänyt lisätoimenpiteitä.

16 Valittaja teki 3.3.2022 tästä päätöksestä valituksen, joka hylättiin valituksen hylkäämisestä tehdyllä päätöksellä.

Menettely unionin yleisessä tuomioistuimessa ja valituksenalainen tuomio

17 Valittaja vaati unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon 2.9.2022 toimittamassaan kannekirjelmässä riidanalaisen päätöksen ja valituksen hylkäämisestä tehdyn päätöksen kumoamista, hänelle kyseisistä päätöksistä aiheutuneen henkisen kärsimyksen korvaamista ja Cedefopin velvoittamista korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

18 Valittaja esitti kumoamisvaatimustensa tueksi viisi kanneperustetta, joista ensimmäinen koski valituksia käsittelevän komitean toimivallan puuttumista, toinen SEUT 266 artiklan rikkomista ja ilmeistä arviointivirhettä, kolmas huolenpitovelvollisuuden laiminlyöntiä, neljäs luottamuksensuojan, yhdenvertaisen kohtelun ja syrjintäkiellon periaatteiden loukkaamista ja viides harkintavallan väärinkäyttöä.

19 Unionin yleisessä tuomioistuimessa pidetyssä istunnossa valittaja peruutti ensimmäisen kanneperusteen.

20 Valituksenalaisessa tuomiossa unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi neljä muuta kanneperustetta perusteettomina.

21 Todettuaan ensin valituksenalaisen tuomion 34 kohdassa, että kumoamistuomion täytäntöön panemiseksi Cedefopilla oli velvollisuus tutkia uudelleen vaatimus työsopimuksen uusimisesta ja tehdä uusi päätös, jolla korvattaisiin kumottu päätös, unionin yleinen tuomioistuin katsoi valituksenalaisen tuomion 38 kohdassa muun muassa toisesta kanneperusteesta, joka koski SEUT 266 artiklan rikkomista ja ilmeistä arviointivirhettä, että Cedefop oli noudattanut tätä velvollisuutta, koska – kuten valituksen hylkäämisestä tehdyn päätöksen perusteluista ilmeni – se oli valittajan tekemän valituksen tutkintavaiheessa tutkinut, oliko kyseinen vaatimus hyväksyttävä, ja katsonut tämän tutkinnan päätteeksi, ettei valittajaa tullut ottaa uudelleen palvelukseen syistä, jotka liittyvät kyseisen viraston toiminnan sisäiseen järjestämiseen.

22 Valituksenalaisen tuomion 43 ja 44 kohdassa unionin yleinen tuomioistuin totesi yhtäältä, ettei valittaja riitauttanut Cedefopin toiminnan sisäisen järjestämisen muutoksia koskevan perustelun oikeellisuutta, ja toisaalta, että kyseinen perustelu oli sellaisenaan riittävä perustelu päätökselle olla uusimatta valittajan työsopimusta.

Valitusasian asianosaisten vaatimukset

23 VP vaatii valituksessaan, että unionin tuomioistuin

– kumoaa valituksenalaisen tuomion

– velvoittaa Cedefopin korvaamaan hänelle aiheutuneen henkisen kärsimyksen, jota vastaavan korvauksen suuruudeksi hän arvioi kohtuuden mukaan (ex aequo et bono) 5 000 000 euroa, ja

– velvoittaa Cedefopin korvaamaan valitusmenettelystä ja unionin yleisessä tuomioistuimessa käydystä menettelystä aiheutuneet oikeudenkäyntikulut.

24 Cedefop vaatii, että unionin tuomioistuin

– hylkää valituksen ja

– velvoittaa VP:n korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Asiakirjan asiakirja-aineistosta poistamista koskeva vaatimus

Asianosaisten lausumat

25 Vastineessaan Cedefop vaati unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 151 artiklan nojalla poistamaan valituskirjelmän liitteessä C.1 (jäljempänä liite C.1) olevan kirjeenvaihdon.

26 Cedefop katsoo, että siltä osin kuin kyseinen liite C.1 sisältää 2.4.2021 lähetetyn sähköpostiviestin, jossa toistetaan sanatarkasti kirje, jonka sen oikeudellinen neuvonantaja lähetti määrittelemättömänä päivänä valittajan entiselle oikeudelliselle neuvonantajalle ja joka koskee mahdollisuutta aloittaa osapuolten väliset neuvottelut riidan ratkaisemiseksi sovintoratkaisulla (jäljempänä Cedefopin oikeudellisen neuvonantajan kirje), se kuuluu kokonaisuudessaan asianajajien välisen kirjeenvaihdon luottamuksellisuuden suojan piiriin belgialaisten ammattieettisten sääntöjen, jotka Belgian lainsäätäjä on säätänyt sitoviksi, nojalla. Asianajajien ja asiakkaiden välisen yhteydenpidon luottamuksellisuuden suoja, joka on tunnustettu unionin tuomioistuimen ja unionin yleisen tuomioistuimen oikeuskäytännössä, kattaa sen mukaan asianajajien välisen kirjeenvaihdon silloin, kun tämän kirjeenvaihdon luottamuksellisuuden suoja on tunnustettu kansallisessa oikeudessa.

27 Valittaja väittää, että tämä vaatimus on jätettävä tutkimatta, koska sitä ei esitetty erillisellä asiakirjalla, mikä on ristiriidassa unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 151 artiklan kanssa.

28 Kyseinen vaatimus on lisäksi perusteeton, koska yhtäältä oikeuskäytännöllä, johon Cedefop vetoaa, ei ole merkitystä väitetyn ”asianajajien välisen salassapitovelvollisuuden” tueksi ja koska joka tapauksessa kyseisessä oikeuskäytännössä asetetut edellytykset eivät täyty. Toisaalta liite C.1 on tämän valituksen kannalta olennainen todiste.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

29 Ensinnäkin on todettava, että – kuten unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 151 artiklan 1 kohdasta ilmenee – vain silloin, kun asianosainen pyytää unionin tuomioistuinta ratkaisemaan oikeudenkäyntiväitteen tai muun oikeudenkäyntimenettelyyn liittyvän seikan pääasian käsittelyä aloittamatta, on tämän asianosaisen esitettävä hakemuksensa erillisellä asiakirjalla. Tästä seuraa, että Cedefopin olisi pitänyt esittää liitteen C.1 poistamista koskeva pyyntönsä erillisellä asiakirjalla vain, jos tämä virasto olisi pyytänyt unionin tuomioistuinta ratkaisemaan tällaisen pyynnön pääasian käsittelyä aloittamatta, mitä ei ole tapahtunut. Näin ollen valittajan esittämä kyseistä vaatimusta koskeva oikeudenkäyntiväite on hylättävä.

30 Toiseksi on muistutettava, että prosessuaalisen yhdenvertaisuuden periaate, joka on etenkin Euroopan unionin perusoikeuskirjan (jäljempänä perusoikeuskirja) 47 artiklassa taatun oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin käsitteen välitön seuraus, merkitsee velvollisuutta tarjota kullekin asianosaiselle kohtuullinen mahdollisuus esittää asiansa, myös todisteensa, sellaisten edellytysten vallitessa, jotka eivät saata tätä vastapuoltaan selvästi epäedullisempaan asemaan (tuomio 12.7.2022, Nord Stream 2 v. parlamentti ja neuvosto, C-348/20 P, EU:C:2022:548, 128 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

31 Lisäksi unionin tuomioistuin on vahvistanut vapaan todistusharkinnan periaatteen, josta seuraa, että hyvissä ajoin esitetyn todisteen huomioon ottaminen voidaan riitauttaa unionin tuomioistuimissa ainoastaan vetoamalla siihen, että se on saatu tai esitetty sääntöjenvastaisesti (ks. vastaavasti tuomio 12.7.2022, Nord Stream 2 v. parlamentti ja neuvosto, C-348/20 P, EU:C:2022:548, 129 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

32 Kun on osoitettu, että todiste on saatu tai esitetty sääntöjenvastaisesti, unionin tuomioistuimet voivat tutkia sen vain jos intressivertailun vertailun jälkeen käy ilmi, että nämä todisteet esittäneen valittajan etujen, kun otetaan huomioon etenkin niiden hyödyllisyys kyseisen valittajan tekemän valituksen menestymistä arvioitaessa, on asetuttava vastapuolen niiden etujen edelle, joita mainittujen todisteiden säilyttäminen asiakirja-aineistossa saattaisi konkreettisesti ja tosiasiallisesti vahingoittaa (ks. vastaavasti tuomio 12.7.2022, Nord Stream 2 v. parlamentti ja neuvosto, C-348/20 P, EU:C:2022:548, 131 kohta).

33 Käsiteltävässä asiassa liitteestä C.1 ilmenee, että yhtäältä valittajan entinen oikeudellinen neuvonantaja ilmoitti 30.3.2021 valittajalle ja tämän uudelle oikeudelliselle neuvonantajalle, että Cedefopin oikeudellisen neuvonantajan kirje oli luottamuksellinen, ja että toisaalta mainittu valittajan entinen oikeudellinen neuvonantaja ilmaisi valittajalle kyseisen kirjeen sisällön vasta sen jälkeen, kun valittaja oli 1.4.2021 ilmoittanut hänelle, että ”asianajajana ja asiakkaananne vahvistan, että toimitetut tiedot ovat täysin luottamuksellisia”.

34 Koska valittaja oli näin itse tunnustanut Cedefopin oikeudellisen neuvonantajan kirjeen sisällön luottamuksellisuuden ja sitoutunut virallisesti noudattamaan sitä, se, että käsiteltävänä olevassa muutoksenhakuvaiheessa esitetään sähköpostiviesti, jossa toistettiin sen sisältö, johtaa siihen, että tällainen näytön esittäminen on sääntöjenvastaista.

35 Kun otetaan huomioon se, että unionin yleinen tuomioistuin ei tukeutunut tähän kirjeeseen tai sähköpostiviestiin, jossa toistetaan sen sisältö, perustellakseen ratkaisuaan, ja koska tällaisella asiakirjalla ei näytä olevan keskeistä sijaa valittajan esittämissä perusteluissa, valittajan intressit siihen, että tämä asiakirja säilytetään asiakirja-aineistossa, eivät ole etusijalla Cedefopin siihen intressiin nähden, että mainitun kirjeen luottamuksellisuutta noudatetaan.

36 Näin ollen ja kun otetaan huomioon se, että muut liitteeseen C.1 sisältyvät seikat liittyvät asiayhteyteen, jossa 2.4.2021 päivätty sähköpostiviesti lähetettiin valittajalle, Cedefopin pyyntö on hyväksyttävä ja liite C.1 on poistettava asiakirja-aineistosta.

Valituksen tarkastelu

37 Valittaja esittää valituksensa tueksi yhdeksän valitusperustetta.

38 Ensimmäinen valitusperuste koskee selvitysaineiston huomioon ottamista vääristyneellä tavalla. Toinen valitusperuste koskee sitä, että velvollisuutta tutkia viran puolesta valituksia käsittelevän komitean toimivalta tehdä kumoamistuomion täytäntöönpanoa koskeva päätös on laiminlyöty. Kolmas valitusperuste koskee sitä, ettei valituksia käsittelevän komitean toimivallan puuttumista ole todettu. Neljäs valitusperuste koskee perusoikeuskirjan 47 artiklassa tunnustetun ”laillisesti perustettua tuomioistuinta” koskevan periaatteen loukkaamista. Viides valitusperuste koskee toimivallan puuttumista kumoamistuomion kumoamiseen. Kuudes valitusperuste koskee SEUT 266 artiklan rikkomista. Seitsemäs valitusperuste koskee 25.10.2013 annetun tuomion komissio v. Moschonaki (T-476/11 P, EU:T:2013:557) ja 16.10.2019 annetun tuomion ZV v. komissio

(T-684/18, EU:T:2019:748) rikkomista. Kahdeksas valitusperuste koskee perusteluvelvollisuuden laiminlyöntiä. Yhdeksäs valitusperuste koskee perusoikeuskirjan 47 artiklassa vahvistetun kuulluksi tulemista koskevan oikeuden loukkaamista.

39 Valittaja vaatii valituksessaan myös, että Cedefop on velvoitettava maksamaan korvausta henkisestä kärsimyksestä, joka hänelle on väitetysti aiheutunut siitä, että kyseinen virasto on jatkuvasti kieltäytynyt panemasta täytäntöön kumoamistuomiota, ja tämän korvauksen kohtuulliseksi määräksi on ilmoitettu 5 miljoonaa euroa.

Vahingonkorvausvaatimuksen tutkittavaksi ottaminen

40 Työjärjestyksen 169 artiklan 1 kohdassa määrätään, että ”valituksessa voidaan vaatia unionin yleisen tuomioistuimen valituksenalaisen tuomion tuomiolauselmaan sisältyvän lopputuloksen kumoamista kokonaan tai osittain”. Lisäksi kyseisen työjärjestyksen 170 artiklan 1 kohdan mukaan valituksessa voidaan vaatia, jos valitus todetaan perustelluksi, ensimmäisessä oikeusasteessa esitettyjen vaatimusten hyväksymistä kokonaan tai osittain, mutta ei esittää uusia vaatimuksia.

41 Käsiteltävässä asiassa valittajan toinen valitusperuste koskee sitä, että Cedefop on velvoitettava maksamaan henkisestä kärsimyksestä, joka hänelle väitetysti aiheutui siitä, että tämä virasto on toistuvasti kieltäytynyt panemasta täytäntöön kumoamistuomiota, korvaus, jonka kohtuulliseksi määräksi on ilmoitettu 5 miljoonaa euroa.

42 Unionin yleisessä tuomioistuimessa valittaja kuitenkin vaati, että Cedefop on velvoitettava maksamaan hänelle tästä samasta vahingosta korvaus, jonka kohtuulliseksi määräksi hän arvioi tuolloin 100 000 euroa.

43 Tästä seuraa, että valittajan valituksessaan esittämä toinen vaatimus on uusi vaatimus, koska hän vaatii siinä korvausta, jonka määrä on suurempi kuin 100 000 euron suuruinen korvaus, jota hän vaati samalla perusteella ensimmäisessä oikeusasteessa. Mainittu vaatimus on näin ollen jätettävä tutkimatta tältä osin, sanotun kuitenkaan rajoittamatta unionin tuomioistuimen mahdollisuutta – jos valitus todetaan perustelluksi – käyttää täyttä harkintavaltaa, joka henkilöstösääntöjen 91 artiklan 1 kohdassa annetaan unionin tuomioistuimille taloudellisluonteisissa riita-asioissa.

Asiakysymys

Ensimmäinen valitusperuste

– *Asianosaisten lausumat*

44 Ensimmäisessä valitusperusteessaan, joka kohdistuu valituksenalaisen tuomion 22, 37 ja 38 kohtaan, valittaja väittää lähinnä, että kun unionin yleinen tuomioistuin katsoi, että valituksen hylkäämisestä tehty päätös oli kumoamistuomion täytäntöönpanoa koskeva päätös ja konkreettisesti kumottujen päätösten korvaamiseksi tehty päätös, se otti asiakirja-aineistoon sisältyvät seikat ja erityisesti valituksen hylkäämisestä tehdyn päätöksen vääristyneellä tavalla huomioon.

45 Valittaja väittää, että unionin yleinen tuomioistuin perusti tämän päätelmänsä siihen, että valituksia käsittelevä komitea viittasi valituksen hylkäämisestä tehdyssä päätöksessä Cedefopin sisäiseen toimintaan liittyviin seikkoihin. Hänen mukaansa kuitenkin ainoa kyseisessä päätöksessä oleva viittaus Cedefopin sisäiseen organisaatioon on mainitun päätöksen sivulla 16. Valittaja kiistää sen, että tämän viittauksen perusteella voitaisiin katsoa, että valituksia käsittelevä komitea olisi näin ollen tehnyt päätöksen kumottujen päätösten korvaamisesta.

46 Lisäksi käsiteltävänä olevan asian asiakirja-aineisto ei myöskään sisällä mitään asiakirjaa, josta ilmenisi, että Cedefop aikoi tehdä tai olisi tosiasiallisesti tehnyt päätöksen kumottujen päätösten korvaamiseksi. Valittajan mukaan tästä asiakirja-aineistosta ilmenee päinvastoin ainoastaan se, että Cedefop on toistuvasti kieltäytynyt tekemästä tällaista päätöstä.

47 Cedefop väittää, että unionin yleinen tuomioistuin totesi perustellusti, että valituksia käsittelevä komitea totesi valituksen hylkäämisestä tehdyssä päätöksessä ensinnäkin, että unionin yleinen tuomioistuin ei ollut ottanut kumoamistuomiossa kantaa Cedefopin sisäistä organisaatiota tai oikeudellisen yksikön uudelleen perustamista koskevaan kysymykseen, toiseksi, että vuonna 2021 käydyt keskustelut sisäisen oikeudellisen neuvonantajan viran uudelleen perustamisesta eivät liittyneet valittajan erityistilanteeseen, ja kolmanneksi, että sisäisen oikeudellisen neuvonantajan palvelukseenottomenettely liittyi läheisesti uuden henkilöstöjohtajan palvelukseenottomenettelyn tulokseen.

48 Kaikkien näiden tosiseikkojen perusteella, jotka ovat valituksen hylkäämisestä tehdyn päätöksen sivuilla 16–17, valituksia käsittelevä komitea totesi nimenomaisesti, että ”Cedefopin tarkoituksena oli järjestää uudelleen viraston oikeudellisten palvelujen tuotantotapa riskien rajoittamiseksi, eikä sen tarkoituksena ollut ottaa takaisin palvelukseensa aiemmin sille työskennelleitä henkilöitä tai järjestää työtä samoissa yksiköissä kuin aiemmin”.

49 Näin ollen valituksia käsittelevä komitea ilmoitti valittajalle selvästi, että se katsoi ensisijaisesti, ettei Cedefop ollut välttämättä velvollinen tutkimaan uudelleen vaatimusta työsopimuksen uusimisesta, koska kyseinen virasto oli pannut kumoamistuomion kokonaisuudessaan täytäntöön maksamalla taloudellisen korvauksen kumottujen päätösten vuoksi aiheutuneesta vahingosta kokonaisuudessaan, ja että toissijaisesti se oli kuitenkin tutkinut tämän vaatimuksen ja hylännyt sen tämän tuomion 47 ja 48 kohdassa esitetyistä syistä.

50 Valittaja korostaa vastauskirjelmässään, että toisin kuin Cedefop on toistuvasti väittänyt 20.5.2022 annettuun määräykseen VP v. Cedefop (T-534/21, ei julkaistu, EU:T:2022:327) ja valituksenalaiseen tuomioon johtaneissa asioissa, kyseinen virasto väittää ensimmäistä kertaa muutoksenhakuvaiheessa, että kumottujen päätösten korvaamiseksi on tehty päätös, esittämättä todisteita tämän väitteen tueksi.

51 Cedefop väittää vastauskirjelmässään, ettei unionin yleinen tuomioistuin ottanut tosiseikkoja huomioon vääristyneellä tavalla, koska se vain viittasi valituksen hylkäämisestä tehdyn päätöksen selkeään sanamuotoon yrittämättä tulkita sitä.

– *Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta*

52 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan selvitysaineiston ottamisesta huomioon vääristyneellä tavalla on kyse erityisesti silloin, kun unionin yleinen tuomioistuin on selvästi ylittänyt selvitysaineiston kohtuullisen arvioinnin rajat. Tämän vääristyneellä tavalla huomioon ottamisen on ilmettävä asiakirja-aineistosta selvästi ilman, että tosiseikastoa ja selvitystä on tarpeen ryhtyä

arvioimaan uudelleen. Tältä osin ei riitä sen osoittaminen, että asiakirjaa voidaan tulkita eri tavalla kuin unionin yleinen tuomioistuin sitä tulkitsi (tuomio 5.3.2024, Kočner v. Europol, C-755/21 P, EU:C:2024:202, 96 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

53 Tämän valitusperusteen perusteltavuuden tutkimista varten on muistutettava, että unionin yleinen tuomioistuin katsoi valituksenalaisen tuomion 34 kohdassa kyseisen tuomion 31–33 kohdassa mainitun oikeuskäytännön perusteella, että kumoamistuomion täytäntöön panemiseksi Cedefopilla oli velvollisuus tutkia uudelleen valittajan vaatimus työsopimuksensa uusimisesta ja tehdä uusi päätös, jolla korvattaisiin kumotut päätökset.

54 Tältä osin unionin yleinen tuomioistuin katsoi valituksenalaisen tuomion 35–38 kohdassa valituksen hylkäämisestä tehdyn päätöksen perusteluihin sisältyvien seikkojen, jotka esitetään tiivistetysti kyseisen tuomion 37 kohdassa, perusteella, että Cedefop oli noudattanut tällaista velvollisuutta, koska valituksia käsittelevä komitea oli kyseisessä päätöksessä yhtäältä vahvistanut päätelmän, jonka Cedefopin pääjohtaja oli tehnyt riidanalaisen päätöksen tehdessään, toisin sanoen sen, että sen jälkeen, kun korvaukset, joiden maksamiseen kyseinen virasto oli velvoitettu kumoamistuomiolla, oli maksettu, kyseinen tuomio oli pantu kokonaisuudessaan täytäntöön, joten Cedefopin ei tarvinnut toteuttaa lisätoimenpiteitä kyseisen tuomion täytäntöön panemiseksi, mutta se oli toisaalta myös tutkinut uudelleen työsopimuksen uusimista koskevan vaatimuksen ja hylännyt sen Cedefopin sisäiseen organisaatioon liittyvistä syistä, jolloin se teki päätöksen, jolla korvattiin kumotut päätökset. Kuten valituksenalaisen tuomion 43 kohdasta ilmenee, unionin yleisen tuomioistuimen mukaan tämä viimeksi mainittu päätös perustui erityisesti näkemykseen, jonka mukaan Cedefop aikoi kehittää sisäistä organisaatiotaan ja järjestää uudelleen sen oikeudellisten palvelujen tuotantotavan.

55 Edellisessä kohdassa mainituista valituksenalaisen tuomion kohdista ilmenee siten, että unionin yleisen tuomioistuimen mukaan kumoamistuomion täytäntöönpanoa koskevan vaatimuksen johdosta Cedefop yhtäältä kieltäytyi noudattamasta tätä vaatimusta sillä perusteella, että se katsoi, että viimeksi mainittu tuomio oli jo pantu kokonaisuudessaan täytäntöön ja ettei näin ollen ollut tarpeen toteuttaa muita täydentäviä täytäntöönpanotoimenpiteitä, kuten tutkia uudelleen työsopimuksen uusimista koskevaa vaatimusta saati uusia tätä työsopimusta, ja toisaalta se samanaikaisesti ryhtyi joiltain osin toimenpiteisiin kyseisen vaatimuksen johdosta, siltä osin kuin se tutki uudelleen työsopimuksen uusimista koskevan vaatimuksen mutta hylkäsi sen Cedefopin sisäiseen organisaatioon liittyvistä syistä. Näin tehdessään kyseinen virasto teki päätöksen, jolla korvattiin kumotut päätökset, koska kyseinen päätös on kumoamistuomion täytäntöönpanotoimenpide.

56 On todettava, että pelkästään lukemalla valituksen hylkäämisestä tehty päätös voidaan todeta, että – kuten valittaja perustellusti väittää – valituksenalaisen tuomion 37 kohdassa esitetyt seikat, joiden perusteella unionin yleinen tuomioistuin katsoi, että Cedefop oli tehnyt päätöksen kumottujen päätösten korvaamiseksi, on voitu poimia vain valituksen hylkäämisestä tehdyn päätöksen perustelujen siitä osasta, joka alkaa kyseisen päätöksen sivulla 16 olevasta neljännestä kohdasta ja päättyy sen sivulla 17 olevaan toiseen kohtaan ja jossa kyseinen lautakunta perusteli valittajan valituksessaan esittämän SEUT 266 artiklan rikkomista koskevan perusteen hylkäämistä. Tällaisiin toteamuksiin viitataan nimittäin vasta valituksen hylkäämisestä tehdyn päätöksen perustelujen kyseisessä osassa, jossa on yhteensä neljä kohtaa (jäljempänä perustelujen riidanalainen osa).

57 Tarkemmin sanottuna perustelujen riidanalaisesta osasta ilmenee, että kun unionin yleinen tuomioistuin katsoi valituksenalaisen tuomion 37, 38 ja 43 kohdassa, että Cedefop oli tehnyt päätöksen kumottujen päätösten korvaamiseksi sen sisäiseen organisaatioon liittyvien seikkojen perusteella, unionin yleinen tuomioistuin tukeutui väistämättä vain valituksen hylkäämisestä tehdyn päätöksen sivulla 17 olevaan toiseen kohtaan, joka on perustelujen riidanalaisen osan neljäs ja viimeinen kohta. Valituksia käsittelevä komitea nimittäin esitti kyseisessä kohdassa konkreettisesti seuraavaa: ”nykytilanteesta vuoden 2020 tietojen perusteella vuonna 2021 tehdyn perusteellisen ja avoimen tarkastelun perusteella Cedefopin tarkoituksena on järjestää uudelleen viraston oikeudellisten palvelujen tuotantotapa havaittujen riskien rajoittamiseksi eikä sen tarkoituksena ole ottaa takaisin palvelukseensa aiemmin sille työskennelleitä henkilöitä tai järjestää työtä samoissa yksiköissä kuin aiemmin”.

58 On kuitenkin niin, että ensinnäkin valituksen hylkäämisestä tehdyn päätöksen sivulla 17 olevan toisen kohdan sanamuoto on liian epätäsmällinen, jotta sen perusteella voitaisiin päätellä selvästi, että valituksia käsittelevä komitea ryhtyy näin tutkimaan uudelleen valittajan työsopimuksen uusimista koskevaa vaatimusta ja hylkää sen tehden näin ollen päätöksen, jolla kumotut päätökset korvataan kumoamistuomion täytäntöön panemiseksi toissijaisesti.

59 Toiseksi on siis selvitettävä, voitiinko tämä kohta, kun sitä luetaan asiayhteydessään, kohtuudella ymmärtää tällä tavoin.

60 Tältä osin on aluksi täsmennettävä, että valituksen hylkäämisestä tehdyssä päätöksessä perustelujen riidanalainen osa alkaa ilmaisulla ”lisäksi” ja se esitetään välittömästi kyseisen päätöksen sivuilla 14 ja 15 olevien niiden perustelujen jälkeen, jotka koskevat niiden korvausten maksamista, joihin Cedefop on kumoamistuomiolla velvoitettu. Näiden perustelujen mukaan valituksia käsittelevä komitea totesi varauksetta, että – kuten riidanalaisesta päätöksestä ilmenee – se, että Cedefop pani kyseisen tuomion täytäntöön, oli täysin yhteensopivaa SEUT 266 artiklan kanssa, eikä kyseisen viraston tarvinnut tehdä toista päätöstä.

61 Perustelujen riidanalaisen osan kolmen ensimmäisen kohdan sanamuodossa ei ole mitään, minkä perusteella voitaisiin katsoa, että tästä toteamuksesta huolimatta valituksia käsittelevä komitea aikoi kuitenkin toissijaisesti tutkia uudelleen työsopimuksen uusimista koskevan vaatimuksen ja tehdä päätöksen, jolla korvataan kumotut päätökset, ja näin ollen toteuttaa lisätoimenpiteitä kumoamistuomion täytäntöönpanemiseksi.

62 Riittää nimittäin, kun todetaan, että yhtäältä perustelujen riidanalaisen osan ensimmäisessä kohdassa, joka vastaa valituksen hylkäämisestä tehdyn päätöksen sivulla 16 olevaa neljättä kohtaa, valituksia käsittelevä komitea tyytyi esittämään ne syyt, joiden vuoksi se katsoi, ettei kumoamistuomiosta voida päätellä, että Cedefop olisi velvollinen ottamaan valittajan takaisin palvelukseen tai uusimaan hänen työsopimuksensa. Toisaalta perustelujen riidanalaisen osan toisessa ja kolmannessa kohdassa, jotka vastaavat valituksen hylkäämisestä tehdyn päätöksen sivulla 16 olevaa viidettä kohtaa ja sivulla 17 olevaa ensimmäistä kohtaa, valituksia käsittelevä komitea, joka viittasi Cedefopin johtokunnan 3.3.2021 tekemiin päätelmiin, jotka koskivat oikeudellisen neuvonantajan tehtävän palauttamista kyseiseen virastoon (jäljempänä johtokunnan 3.3.2021 tekemä päätös), totesi lähinnä, että viimeksi mainittu päätös ”ei liity” valittajan yksittäistapaukseen eikä kumoamistuomioon, joka ”on pantu kokonaisuudessaan täytäntöön vahingonkorvausten ja oikeudenkäyntikulujen maksamisella”, ja että näin ollen ”kyse ei voi olla ristiriidasta viran palauttamisen ja valittajan takaisin työtehtäviinsä ottamisen välillä eikä hänen työtehtäviinsä takaisin ottamisen välttämisestä”.

63 Lopuksi on otettava huomioon, että perustelujen riidanalainen osa on valituksia käsittelevän komitean vastaus erityiseen väitteeseen, johon valittaja on vedonnut valituksia käsittelevässä komiteassa SEUT 266 artiklan rikkomista koskevan perusteensa tueksi. Tällä väitteellään valittaja katsoi erityisesti, että kumoamistuomion asianmukainen täytäntöönpano edellytti hänen työsopimuksensa uusimista 16.11.2017 alkaen, ja väitti, että hänen paluunsa Cedefopin palvelukseen kyseisen tuomion täytäntöön panemiseksi ei aiheuta vaikeuksia kyseisen viraston sisäisen organisaation tasolla, koska oikeudellisen neuvonantajan tehtävien osalta tämä organisaatio ei eroa siitä, joka oli voimassa kyseisenä ajankohtana. Tältä osin valittaja väitti, että 3.3.2021 tehdyllä johtokunnan päätöksellä, joka tehtiin samaan aikaan kuin kumoamistuomion täytäntöönpanoa koskeva vaatimus, Cedefop oli päättänyt palauttaa sisäisen oikeudellisen neuvonantajan viran kyseiseen virastoon. Valittaja väitti tässä yhteydessä, ettei sillä, että Cedefopin pääjohtaja kieltäytyi uusimasta hänen työsopimustaan ja ottamasta häntä takaisin palvelukseen, vaikka sisäisen oikeudellisen neuvonantajan virka oli palautettu hänen kumoamistuomion täytäntöönpanoa koskevan vaatimuksensa johdosta ja että tämän viran palauttamisen vuoksi hänen paluunsa ei vaikuttanut Cedefopin sisäiseen organisaatioon, ollut mitään rationaalista perustetta ja että se osoitti, että tällainen kieltäytyminen oli vain kyseisen johtajan henkilökohtainen päätös, mikä merkitsi täten harkintavallan väärinkäyttöä.

64 Perustelujen riidanalaisen osan kolmen ensimmäisen kohdan sanamuodosta, kun niitä luetaan valittajan kyseisen väitteen valossa, ilmenee siten yksiselitteisesti, että valituksia käsittelevä komitea pyrki vastaamaan niillä samaan väitteeseen kieltämällä sen, että yhtäältä 3.3.2021 tehdyn johtokunnan päätöksen ja toisaalta kumoamistuomion ja valittajan kyseisen tuomion täytäntöönpanoa koskevan vaatimuksen välillä olisi mitään yhteyttä siten, että kyseinen päätös olisi tehty kumoamistuomion täytäntöönpanemiseksi mainitun vaatimuksen johdosta ja että Cedefopin pääjohtaja olisi tehnyt riidanalaisen päätöksen henkilökohtaisista syistä ja että se merkitsisi siten harkintavallan väärinkäyttöä.

65 Näin ollen on niin, että koska perustelujen riidanalaisen osan kolmessa ensimmäisessä kohdassa ei ole mitään sellaista seikkaa, jonka perusteella voitaisiin katsoa, vaikkakin vain implisiittisesti, että valituksia käsittelevä komitea aikoi poiketa päätelmästään, jonka mukaan kumoamistuomio oli pantu kokonaisuudessaan täytäntöön SEUT 266 artiklan mukaisesti maksamalla kyseisen tuomion tuomiolauselmassa tarkoitetut korvaukset, joten muita täytäntöönpanotoimenpiteitä ei ollut tarpeen toteuttaa – minkä päätelmän se oli juuri tehnyt ja jota se oli jopa korostanut perustelujen riidanalaisessa osassa – valituksen hylkäämisestä tehdyn päätöksen sivulla 17 olevaa toista kohtaa ei voida sen ulottuvuutta vääristämättä ymmärtää siten, että valituksia käsittelevä komitea aikoi toissijaisesti tutkia siinä uudelleen työsopimuksen uusimista koskevan vaatimuksen ja tehdä siinä päätöksen, jolla korvattaisiin kumotut päätökset.

66 Asiayhteydessään luettuna tämän toisen kohdan voidaan päinvastoin kohtuudella katsoa olevan jatkoa kehitykselle, joka koskee valituksia käsittelevän komitean vastausta valittajan väitteeseen, joka koskee johtokunnan 3.3.2021 tekemää päätöstä. Näin ollen valituksia käsittelevän komitean huomioon ottamat Cedefopin sisäiseen organisaatioon liittyvät seikat ovat valituksia käsittelevän komitean esittämä seikka, jolla ei pyritä perustelemaan valittajan työsopimuksen uusimatta jättämistä hänen uusimista koskevan vaatimuksensa uudelleentutkimisen jälkeen, kuten unionin yleinen tuomioistuin katsoi valituksenalaisen tuomion 38 kohdassa, vaan sitä, ettei yhtäältä 3.3.2021 tehdyn johtokunnan päätöksen ja toisaalta kumoamistuomion ja kyseisen tuomion täytäntöönpanoa koskevan vaatimuksen välillä ole mitään yhteyttä.

67 Kolmanneksi se, että nämä Cedefopin sisäiseen organisaatioon liittyvät seikat johtuvat valituksen hylkäämisestä tehdyn päätöksen sivulla 17 olevan toisen kohdan mukaan ”nykytilanteesta vuoden 2020 tietojen perusteella vuonna 2021 tehdystä” tarkastelusta, tukee sitä, että mainitut seikat eivät liity työsopimuksen uusimista koskevan vaatimuksen uudelleentutkimiseen, joka on suoritettu kumoamistuomion täytäntöönpanon yhteydessä, koska tällainen uudelleentutkiminen olisi pitänyt suorittaa asettamalla se kumottujen päätösten antamisajankohtana vallinneeseen tilanteeseen (ks. vastaavasti tuomio 31.3.1971, komissio v. neuvosto, 22/70, EU:C:1971:32, 60 kohta).

68 Edellä esitetyn perusteella on todettava, että katsoessaan, että valituksen hylkäämisestä tehty päätös oli kumoamistuomion täytäntöönpanoa koskeva päätös ja konkreettisesti kumottujen päätösten korvaamista varten tehty päätös, unionin yleinen tuomioistuin otti asiakirja-aineistoon sisältyvät seikat ja erityisesti valituksen hylkäämisestä tehdyn päätöksen vääristyneellä tavalla huomioon.

69 Koska ensimmäinen valitusperuste on näin ollen perusteltu, valituksenalainen tuomio on kumottava ilman, että on tarpeen tutkia toista, kolmatta, neljättä, viidettä, kuudetta, seitsemättä, kahdeksatta ja yhdeksättä valitusperustetta.

Kanne unionin yleisessä tuomioistuimessa

70 Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 61 artiklan ensimmäisen kohdan mukaan on niin, että jos muutoksenhaku todetaan aiheelliseksi ja jos unionin tuomioistuin kumoaa unionin yleisen tuomioistuimen ratkaisun, se voi joko itse ratkaista asian lopullisesti, jos asia on ratkaisukelpoinen, tai palauttaa asian unionin yleisen tuomioistuimen ratkaistavaksi.

71 Koska käsiteltävässä asiassa valittajan unionin yleisessä tuomioistuimessa nostama kanne perustui kanneperusteisiin, jotka oli käsitelty kontradiktorisesti unionin yleisessä tuomioistuimessa ja joiden tutkinta ei vaadi minkään ylimääräisen prosessinjohtotoimen tai asian selvittämistoimen toteuttamista, unionin tuomioistuin katsoo, että kanne on ratkaisukelpoinen ja se on ratkaistava lopullisesti (ks. analogisesti tuomio 5.3.2024, Kočner v. Europol, C-755/21 P, EU:C:2024:202, 112 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

Unionin yleisessä tuomioistuimessa esitetty toinen kanneperuste

Asianosaisten lausumat

72 Valittaja väittää toisessa kanneperusteessaan, että kumoamistuomion jälkeen Cedefopin tehtävänä oli tutkia työsopimuksen uusimista koskeva vaatimus uudelleen ja tehdä uusi päätös kumottujen päätösten korvaamiseksi. Valittajan mukaan tämän uudelleentutkimisen päätteeksi ainoa toimenpide, jonka Cedefop saattoi laillisesti toteuttaa, oli hänen työsopimuksensa uusiminen. Valittaja katsoo tästä seuraavan, että Cedefop rikkoi SEUT 266 artiklaa ja teki ilmeisen arviointivirheen, kun se ei tehnyt päätöstä, jolla se olisi uusinut hänen työsopimuksensa. Hän täsmentää, että sillä, että unionin yleinen tuomioistuin määräsi kumoamistuomiossa Cedefopin maksamaan korvauksen, ei ole mitään vaikutusta sille kuuluneeseen velvollisuuteen tehdä tällainen päätös kumoamistuomion täytäntöön panemiseksi.

73 Cedefop väittää lähinnä, että tehdessään riidanalaisen päätöksen, joka vahvistettiin valituksen hylkäämisestä tehdyllä päätöksellä, se noudatti asianmukaisesti sille SEUT 266 artiklan nojalla kuuluvaa velvollisuutta panna kumoamistuomio täytäntöön. Valittajalle aiheutuneesta mahdollisuuden menettämisestä myönnetyllä korvauksella korjattiin sen mukaan todetun lainvastaisuuden vaikutukset, joten mikään muu toimenpide ei ollut tarpeen kumoamistuomion täytäntöönpanemiseksi. Cedefopin mukaan toinen kanneperuste on näin ollen perusteeton.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

74 SEUT 266 artiklan mukaan toimielimen, elimen tai laitoksen, jonka toimi on kumottu, on toteutettava sen tuomion täytäntöön panemiseksi tarvittavat toimenpiteet, jolla kyseinen toimi on kumottu.

75 Noudattaakseen kyseistä tuomiota ja pannakseen sen kaikilta osin täytäntöön asianomainen toimielin, elin tai laitos on velvollinen noudattamaan paitsi sen tuomiolauselmaa myös siihen johtaneita perusteluja, jotka ovat sen tarpeellinen tuki, sillä perustelut ovat välttämättömiä kyseisen tuomiolauselman täsmällisen sisällön määrittämiseksi. Nämä perustelut nimittäin yksilöivät, mikä säännös täsmällisesti ottaen on katsottu lainvastaiseksi, ja toisaalta ne osoittavat, mitkä ovat täsmällisesti ottaen tuomiolauselmassa todetun lainvastaisuuden syyt, jotka asianomaisen toimielimen on otettava huomioon korvatessaan kumotun toimen toisella toimella (ks. vastaavasti tuomio 12.12.2024, DD v. FRA, C-587/21 P, EU:C:2024:1017, 22 ja 23 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

76 Kun unionin tuomioistuimet kumoavat toimen, tällaisen kumoamistuomion vaikutukset ovat takautuvia, ja sen vaikutuksesta kumottu päätös poistetaan takautuvasti oikeusjärjestyksestä eikä sen katsota koskaan olleen olemassa (ks. vastaavasti tuomio 28.5.2013, Abdulrahim v. neuvosto ja komissio, C-239/12 P, EU:C:2013:331, 68 kohta).

77 Koska SEUT 266 artiklassa ei yksilöidä niiden toimenpiteiden luonnetta, jotka kumotun toimen antajan on toteutettava tätä velvollisuutta noudattaakseen, sen on määritettävä kyseiset toimenpiteet, ja sillä on laaja harkintavalta kyseisiä toimenpiteitä valitessaan sillä edellytyksellä, että sen on noudatettava sen tuomion, jolla kyseinen toimi on kumottu, tuomiolauselmaa ja sen tueksi esitettyjä välttämättömiä perusteluja (tuomio 12.12.2024, DD v. FRA, C-587/21 P, EU:C:2024:1017, 24 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

78 Erityisesti on todettava, että menettelyä, jossa kumottu toimi korvataan, on jatkettava juuri siitä kohdasta, jossa lainvastaisuus on tapahtunut, koska toimen kumoaminen ei lähtökohtaisesti vaikuta niiden toimenpiteiden pätevyyteen, joilla kyseistä tointa valmisteltiin ja jotka edelsivät vaihetta, jonka todettiin olevan virheellinen (tuomio 12.12.2024, DD v. FRA, C-587/21 P, EU:C:2024:1017, 25 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

79 Näin ollen kumotun toimen toteuttaneen toimielimen, elimen tai laitoksen on kumoamistuomion asianmukaisen täytäntöönpanon varmistamiseksi ja siten sille SEUT 266 artiklan nojalla kuuluvan velvollisuuden noudattamiseksi toteutettava tarvittavat toimenpiteet todettujen lainvastaisuuksien vaikutusten poistamiseksi, mikä tarkoittaa, että jos toimi on jo pantu täytäntöön, tilanne on palautettava sellaiseksi, kuin se olisi ollut ilman todettua lainvastaisuutta.

80 Edellä esitetystä seuraa, että kumoamistuomion täytäntöön panemiseksi Cedefop oli velvollinen tutkimaan uudelleen työsopimuksen uusimista koskevan vaatimuksen ja tekemään päätöksen kumottujen päätösten korvaamiseksi asettautumalla tätä varten tilanteeseen, joka vallitsi näiden päätösten antamisajankohtana, ja ottamalla huomioon kumoamistuomion perustelut.

81 Toisin kuin Cedefop väittää, se, että unionin yleinen tuomioistuin velvoitti sen kumoamistuomiossa maksamaan korvausta aineellisesta vahingosta, joka valittajalle oli aiheutunut hänen menettämästään mahdollisuudesta hänen työsopimuksensa uusimiseen, ei mitenkään vapauttanut sitä täyttämästä näitä velvoitteita.

82 Tällaista vapautusta ei nimittäin ilmene mistään kumoamistuomion perusteluista, ja korvaus, jonka maksamiseen unionin yleinen tuomioistuin velvoitti Cedefopin, on rahallinen korvaus, joka valittajalle on maksettava menetetystä mahdollisuudesta, sanotun kuitenkaan rajoittamatta kyseisen viraston muita velvoitteita, jotka johtuvat kumoamistuomion täytäntöönpanosta, sellaisina kuin ne on palautettu mieleen tämän tuomion 80 kohdassa.

83 Siinäkin tapauksessa, että unionin yleisen tuomioistuimen katsottaisiin tehneen oikeudellisen virheen, kun se myönsi valittajalle korvauksen hänen menettämästään mahdollisuudesta hänen työsopimuksensa uusimiseen samalla kun se kumosi kyseisen työsopimuksen uusimatta jättämistä koskevan päätöksen, tällaiseen virheeseen olisi joka tapauksessa voitu vedota vain kumoamistuomiosta tehdyn valituksen yhteydessä. Koska Cedefop ei tehnyt tällaista valitusta, kyseisestä tuomiosta tuli lainvoimainen.

84 Tästä seuraa, että kun Cedefop kieltäytyi toteuttamasta muita kumoamistuomion täytäntöönpanotoimenpiteitä kuin kyseisessä tuomiossa tarkoitettujen korvausten maksaminen, se rikkoi SEUT 266 artiklaa.

85 Näin ollen toinen kanneperuste on todettava perustelluksi ja sekä riidanalainen päätös että valituksen hylkäämisestä tehty päätös on kumottava.

Vahingonkorvausvaatimukset

Asianosaisten lausumat

86 Valittaja väittää, että se, että Cedefop on toistuvasti kieltäytynyt panemasta kumoamistuomiota täytäntöön, merkitsee unionin oikeuden ilmeistä rikkomista ja loukkausta sitä luottamusta kohtaan, jota unionin oikeusjärjestyksen on herätettävä kaikissa yksityisissä. Lisäksi on todettava valittajan henkilökohtaisesta tilanteesta, että vuodesta 2017 jatkunut epävarmuus hänen työsopimuksensa uusimisesta on aiheuttanut epävarmuutta ja psyykkistä painetta hänen ammatilliseen tulevaisuuteensa liittyen, mikä on aiheuttanut hänelle stressiä ja ahdistusta. Näin ollen kumoaminen ei voi olla riittävä korvaus henkisestä kärsimyksestä, joka valittajalle on aiheutunut kumoamistuomion täytäntöönpanon laiminlyönnistä. Tässä yhteydessä hän vaatii, että Cedefop on velvoitettava maksamaan 100 000 euron suuruinen korvaus.

87 Cedefopin mukaan valittajan vahingonkorvausvaatimus on hylättävä. Yhtäältä nimittäin hänen työsopimuksensa uusimatta jättämiseen liittyvä henkinen kärsimys on jo korvattu, koska unionin yleinen tuomioistuin velvoitti kumoamistuomiossa Cedefopin maksamaan tällä perusteella 10 000 euroa, jonka se on jo maksanut. Toisaalta valittaja ei ole täsmentänyt seikkoja, joista hänelle aiheutunut henkinen kärsimys muodostuu.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

88 Ensinnäkin on todettava, että valittaja vaatii vahingonkorvausvaatimuksillaan korvausta Cedefopin hänelle väitetysti aiheuttamasta henkisestä kärsimyksestä, kun se ei pannut kumoamistuomiota asianmukaisella tavalla täytäntöön. Nämä vaatimukset liittyvät näin ollen riidanalaisen päätöksen ja valituksen hylkäämisestä tehdyn päätöksen lainvastaisuuteen.

89 Näin ollen henkinen kärsimys, johon valittaja vetoaa käsiteltävänä olevassa valituksessa, eroaa vahingosta, jonka korvaamista hän vaati kumoamistuomioon johtaneessa kanteessa, joka perustui kumottujen päätösten lainvastaisuuteen.

90 Toisin kuin Cedefop väittää, näillä vahingonkorvausvaatimuksilla ei näin ollen pyritä saamaan korvausta vahingosta, joka on jo korvattu.

91 Toiseksi on muistutettava, että unionin virastolle syntyy sopimussuhteen ulkopuolinen vastuu ainoastaan silloin, kun tietyt edellytykset täyttyvät, toisin sanoen silloin, kun unionin viraston moitittu toiminta on lainvastaista, kun vahinko on todella syntynyt ja kun toiminnan ja aiheutuneeksi väitetyn vahingon välillä on syy-yhteys (ks. vastaavasti tuomio 4.6.2020, Schokker v. AESA, C-310/19 P, EU:C:2020:435, 54 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

92 Koska ensinnäkin riidanalainen päätös ja valituksen hylkäämisestä tehty päätös on kumottu sen vuoksi, että Cedefop on laiminlyönyt sille SEUT 266 artiklan nojalla kuuluvaa velvollisuutta panna kumoamistuomio täytäntöön, ensimmäinen edellytys Cedefopin vastuun syntymiselle eli moititun toiminnan lainvastaisuus täyttyy näin ollen.

93 Seuraavaksi on todettava vahingon tosiasiallisuutta koskevasta edellytyksestä, että se, että unionin toimielin, elin tai laitos kieltäytyy panemasta täytäntöön unionin tuomioistuinten antamaa ratkaisua, loukkaa luottamusta, joka jokaisella yksityisellä on oltava unionin oikeusjärjestelmään muun muassa unionin tuomioistuinten antamien ratkaisujen noudattamisen perusteella. Näin ollen riippumatta tuomion täytäntöönpanon laiminlyönnistä mahdollisesti aiheutuvasta aineellisesta vahingosta se, että kieltäydytään toteuttamasta tuomion asianmukaisen täytäntöönpanon edellyttämät toimenpiteet, aiheuttaa sellaisenaan henkistä kärsimystä sille asianosaiselle, jonka eduksi tuomio on annettu.

94 Lisäksi Cedefopin toiminta on kiistatta ja pysyvästi asettanut valittajan epävarmaan tilanteeseen hänen työsopimuksensa uusimisen osalta, ja tämä tilanne merkitsee henkistä kärsimystä.

95 Näin ollen on katsottava, että vahinko on todella syntynyt.

96 Lopuksi syy-yhteydestä on riittävää todeta, että valittajalle aiheutunut henkinen kärsimys on aiheutunut suoraan siitä, että Cedefop kieltäytyi toteuttamasta muita kumoamistuomion täytäntöönpanotoimenpiteitä kuin kyseisessä tuomiossa tarkoitettujen korvausten maksaminen ja että tällaista vahinkoa ei olisi aiheutunut, jos Cedefop olisi pannut kyseisen tuomion asianmukaisesti täytäntöön.

97 Tästä seuraa, että Cedefopin lainvastaisen menettelyn ja vahingon välinen syy-yhteys on myös näytetty toteen.

98 Kun otetaan huomioon käsiteltävän asian erityiset olosuhteet, on katsottava, että tämä vahinko tulee asianmukaisesti korvatuksi myöntämällä valittajalle 15 000 euron suuruinen korvaus.

Oikeudenkäyntikulut

99 Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 184 artiklan 2 kohdassa määrätään, että jos valitus hyväksytään ja unionin tuomioistuin ratkaisee itse riidan lopullisesti, se tekee ratkaisun oikeudenkäyntikuluista.

100 Kyseisen työjärjestyksen 138 artiklan 1 kohdan mukaan, jota sovelletaan työjärjestyksen 184 artiklan 1 kohdan nojalla valituksen käsittelyyn, asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut.

101 Koska käsiteltävässä asiassa valittaja on vaatinut Cedefopin velvoittamista korvaamaan oikeudenkäyntikulut ja koska Cedefop on hävinnyt sekä valituksen että asian käsittelyn ensimmäisessä oikeusasteessa, Cedefop on velvoitettava vastaamaan omista oikeudenkäyntikuluistaan ja korvaamaan kaikki valittajalle näissä kahdessa menettelyssä aiheutuneet oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (viides jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) **Unionin yleisen tuomioistuimen 7.2.2024 antama tuomio VP vastaan Cedefop (T-563/22, EU:T:2024:72) kumotaan.**

2) **Euroopan ammatillisen koulutuksen kehittämiskeskuksen (Cedefop) pääjohtajan 17.12.2021 tekemä päätös ja Cedefopin valituksia käsittelevän komitean 17.6.2022 tekemä päätös kumotaan.**

3) **Euroopan ammatillisen koulutuksen kehittämiskeskus (Cedefop) velvoitetaan maksamaan 15 000 euroa korvauksena VP:lle aiheutuneesta henkisestä kärsimyksestä.**

4) **Euroopan ammatillisen koulutuksen kehittämiskeskus (Cedefop) vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan, ja se velvoitetaan korvaamaan VP:n oikeudenkäyntikulut sekä ensimmäisessä oikeusasteessa että muutoksenhakumenettelyssä.**

Allekirjoitukset